

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

El Petit Prince

Amb els dibuixos de l'autor

epubcat

Publicat el 1943 a Nova York, *El petit príncep* és un conte poètic i filosòfic sota l'aparença d'un conte per a nens. La història narra la trobada entre un nen i un aviador, els diàlegs que tenen i com aquests fan replantejar la vida a l'adult. El llibre està il·lustrat amb dibuixos del mateix autor, que formen part de la narració i que són tant o més coneguts que el conte. Cada capítol relata una trobada del petit príncep, que resta perplex pel que fa al comportament absurd de la «gent gran». Cadascuna d'aquestes trobades pot ser llegida com una al·legoria.

El llenguatge, senzill i desposseït, destinat a ser comprès pels nens, és en realitat, per al narrador, el vehicle privilegiat d'una concepció simbòlica de la vida. Les aquarel·les, que formen part del text participen d'aquesta puresa del llenguatge: nuesa i profunditat són les qualitats mestres de l'obra. S'hi pot llegir una invitació de l'autor a trobar el nen en si mateix, ja que «totes les persones grans han estat al principi nens. (Però poques se'n recorden)».

epubcat

Antoine de Saint-Exupéry

El petit príncep

ePUB v2.0

Ellen Ripley 09.06.12

*llegir ens fa
més lliures*

Títol original: *Le petit prince*
Antoine de Saint-Exupéry, 1943
Traducció: Joan Xancó, Sch. P., 1959
Il·lustracions: Antoine de Saint-Exupéry

Edició digital: Ellen Ripley (v1.0)
Segona edició: Epubqüest (v2.0)

ePUBCat base r1.3

A LÉON WERTH

Demano perdó als infants d'haver dedicat aquest llibre a una persona gran. Tinc una excusa seriosa: aquesta persona gran és el millor amic que he tingut al món. Tinc una altra excusa: aquesta persona gran ho comprèn tot, àdhuc els llibres per a infants. Tinc una tercera excusa: aquesta persona gran viu a França, on passa gana i fred. Vegeu si li cal ésser consolada. Si totes aquestes excuses no basten, vull dedicar aquest llibre a l'infant que fou aquesta persona gran. Totes les persones grans han començat per ésser infants. (Però pocs se'n recorden). Corregeixo doncs la dedicatòria:

A LÉON WERTH,
QUAN ERA INFANT

I

Quan tenia sis anys, una vegada vaig veure un magnífic dibuix en un llibre sobre la Selva Verge anomenat *Històries viscudes*. El dibuix representava una serp boa menjant-se una salvatgina. Heus aquí la còpia d'aquell dibuix.

El llibre deia: «Les serps boes s'empassen llurs preses totes senceres, sense mastegar-les. Després no poden bellugar-se i dormen sis mesos mentre fan la digestió».

Això em va fer pensar molt sobre les aventures de la jungla i jo vaig intentar, i me'n vaig sortir, de fer el meu primer dibuix amb un llapis de color. El meu dibuix número 1. Era aquest:

Vaig ensenyar la meva obra mestra a la gent gran i els vaig preguntar si el meu dibuix els feia por.

Em contestaren: «Per què ha de fer por un barret?».

El meu dibuix no representava pas un barret. Representava una serp boa que digeriria un elefant. Llavors vaig dibuixar l'interior de la boa, per tal que la gent gran poguessin comprendre. Sempre tenen necessitat d'explicacions la gent gran. El meu dibuix número 2 era aquest:

La gent gran em varen aconsellar de deixar córrer els dibuixos de serps boes obertes o tancades, i d'interessar-me més aviat per la geografia, la història, el càlcul i la gramàtica. I així fou com vaig abandonar, a l'edat de sis anys, una magnífica carrera de pintor. M'havia desanimat el fracàs dels meus dibuixos números 1 i 2. La gent gran no comprenen res, ells tot sols, i és cosa fatigosa per als infants de donar-los explicacions contínuament.

Em va tocar, doncs, de triar un altre ofici i vaig aprendre a pilotar avions. He volat una mica per tot arreu del món. I la geografia, això és cert, m'ha servit de molt. D'un cop d'ull sabia distingir si volava per damunt de la Xina, o d'Arizona. És una cosa molt útil, sobretot si et despistes durant la nit.

El meu ofici m'ha fet tenir moltíssim tracte amb moltíssima gent seriosa. He viscut molt amb la gent gran. Els he vistos d'a prop. I això no ha fet millorar gaire la meva opinió.

Quan trobava una persona gran que em semblava una mica espavilada, feia la prova del dibuix numero 1, que he conservat sempre. Ho feia per saber si era veritablement intel·ligent. Però cada vegada em contestaven: «Un barret». Llavors no els parlava ni de serps boes, ni de selves verges, ni d'estels. Em posava al seu nivell. Els parlava de bridge, de política, de golf i de corbates. I quedaven molt satisfets de tractar amb un home tan raonable.

II

Em va tocar, doncs, de viure sol, sense ningú amb qui poder veritablement parlar fins que, fa sis anys, vaig tenir una pana al desert del Sàhara. Alguna cosa s'havia espatllat en el motor. I com que no portava ni mecànic ni passatgers, em vaig disposar a manegar-me jo tot sol una reparació difícil. Era qüestió de vida o mort. L'aigua per a beure no em duraria més enllà de vuit dies.

La primera nit vaig dormir damunt la sorra a mil milles de tota terra habitada. Jo estava, de molt, més isolat que no pas qualsevol naufrag sobre un rai al mig de l'oceà. Imagineu, doncs, la meva sorpresa, quan, de bon matí, una veueta tota curiosa em despertà. Deia la veueta:

—Si et plau..., dibuixa'm un xai!

—Què dius?

—Dibuixa'm un xai...

Vaig fer un bot com si un llamp m'hagués caigut damunt. Em vaig fregar els ulls. Vaig mirar amb tota l'atenció. I vaig veure un noiet estrofolari que em mirava amb posat greu. Vegeu el retrat d'ell que em va quedar millor, quan vaig intentar de fer-ne un. Però el meu dibuix, naturalment, no és, ni de bon tros, tan xiroi com el model. No és pas meva, la culpa. La gent gran em varen desanimar de la carrera de pintor quan tenia sis anys, i encara no havia après a dibuixar res, llevat de boes tancades i boes obertes.

Contemplava, doncs, aquesta aparició amb els ulls ben oberts d'estranyesa. No oblideu que em trobava a mil milles de tota terra habitada. Però el meu homenet no semblava que anés perdut, ni mort de fatiga, ni mort de gana, ni mort de set, ni mort de por. No tenia gens ni mica l'aparença d'un noi perdut en mig del desert, a mil milles de tota terra habitada. Quan vaig poder parlar, li vaig dir:

—Però, què hi fas aquí?

I ell, molt a poc a poc, com si es tractés d'una cosa molt seriosa:

—Si et plau..., dibuixa'm un xai...

Quan un misteri és massa interessant, hom no gosa desobeir. Tan absurd com pogués semblar-me a mil milles de tot lloc habitat i en perill de mort, vaig treure de la butxaca un full de paper i una estilogràfica. En aquell moment, però, vaig recordar que jo havia estudiat principalment història, geografia, càlcul i gramàtica, i li vaig dir —amb un mica de mal humor— que de dibuixar no en sabia. Em respongué:

—No hi fa re. Dibuixa'm un xai.

Com que de xai no n'havia dibuixat mai cap, vaig tornar a fer, per a ell, un dels dos dibuixos que jo era capaç de fer. El de la boa tancada. Vaig quedar de pedra quan em digué:

—No! No! No és pas un elefant dintre d'una boa el que jo vull. Una boa és molt perillosa i un elefant fa massa nosa. Al meu país tot és molt petit. Jo necessito un xai. Dibuixa'm un xai.

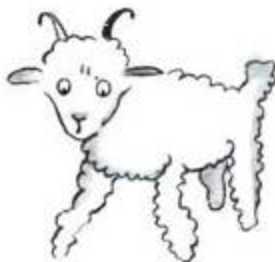
Llavors vaig dibuixar:

Se'l va mirar amb atenció i digué:

—No! Aquest està malalt. Fes-ne un altre.

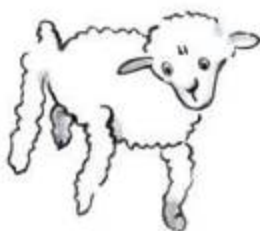
Vaig tornar a dibuixar:

Ell somrigué i em digué amb indulgència:

—Que no ho veus?... Això no és pas un xai, és un marrà. Porta banyes...

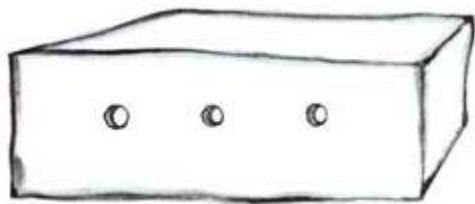
Vaig fer un altre dibuix:

Fou refusat, com els anteriors.

—Aquest és massa vell. Vull un xai que visqui molts anys.

Llavors se m'acabà la paciència, i com que tenia pressa de començar a desmuntar el motor del meu avió, vaig gargotejar aquest dibuix:

I li vaig engegar:

—Això és la caixa. El xai que tu demanes és dins.

Em vaig més que sorprendre de veure il·luminar-se la cara del meu petit jutge:

—Això és el que jo volia! Que et sembla que li cal molta herba, a aquest xai?

—Per què?

—Perquè al meu país tot és tan petit...

—Ja n'hi haurà prou segurament... T'he fet un xai ben petit.

Ell contemplà el dibuix.

—No pas tan petit com això... Guaita! S'ha adormit...

Així fou com vaig fer coneixença amb el petit príncep.

III

Em calgué molt de temps per a comprendre d'on venia. El petit príncep, que em feia moltes preguntes, no semblava pas sentir les que jo li feia. Van ésser uns quants mots pescats en la conversa que em permeteren de comprendre-ho tot. Així, quan es va adonar per primera vegada del meu avió —no el dibuixaré pas; és un dibuix massa complicat per a mi— em preguntà:

—Què és aquesta mena de cosa?

—No és una cosa. Això vola. És un avió; el meu avió.

N'estava tot satisfet, jo, de fer-li saber que volava. Llavors exclamà:

—Què dius ara! Has caigut del cel!

—Sí —vaig fer jo modestament.

—Ah!, és ben curiós...

I el petit príncep esclafí una riallada que m'irrità força. A mi m'agrada que la meva dissort sigui presa seriosament. Després afegí:

—Llavors tu també véns del cel! De quin planeta ets?

De sobte vaig veure una mica de llum en el misteri de la seva presència, i vaig preguntar bruscament:

—Així tu véns d'un altre planeta?

No em contestà; però va fer que sí amb el cap tot mirant el meu avió.

—És clar que no pots venir de gaire lluny amb això...

I, una llarga estona, es va quedar com embadalit. Després es va treure el meu xai de la butxaca i es posà a contemplar el seu tresor.

Ja us podeu imaginar si en vaig quedar d'intrigat amb aquella mitja confidència sobre «els altres planetes». En volia saber més:

—D'on vénis, marrec? On és «el teu país»? On vols emportar-te el meu xai?

Em contestà després d'un silenci:

—Saps què? Has fet molt bé de donar-me la caixeta, li servirà de casa durant la nit.

—És clar que sí. I si ets bon minyó, et donaré també una corda per fermar-lo durant el dia. I una estaca.

La proposició semblà xocar el petit príncep:

—Fermar-lo? Quines idees més estranyes!

—Però, home, si no el fermes, se n'anirà qui sap a on, i es perdrà...

I el meu amic tornà a esclafir la gran rialla:

—On vols que vagi!

—Vés a saber. Enllà, enllà...

Lavors el petit príncep digué seriosament:

—És igual, no veus que és tan petit el meu país!

I potser amb una mica d'enyorament afegí:

—Enllà, enllà, no es pot pas anar gaire lluny...

IV

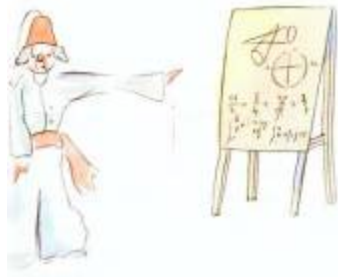
En aquestes paraules havia descobert una altra cosa molt important: que el seu planeta era amb prou feines més gran que una casa!

Això no em podia estranyar gaire. Jo sabia ben bé que a més dels grans planetes com la Terra, Júpiter, Mart, Venus als quals hom ha donat noms, n'hi ha cents d'altres que a voltes són tan petits, que hi ha treballs a veure'ls amb el telescopi. Quan un astrònom en descobreix un, per nom li posa un número. L'anomena per exemple «l'asteroide 3251».

Tinc raons serioses per a creure que el planeta d'on venia el petit príncep és l'asteroide B 612. Aquest asteroide només ha estat vist amb el telescopi una sola vegada, el 1909, per un astrònom turc.

Quan el descobrí, en féu una gran explicació en un Congrés Internacional d'Astronomia. Però ningú se'l va creure, per culpa del seu vestit. La gent gran són així.

Sortosament per a la reputació de l'asteroide B 612, un dictador turc va imposar al seu poble, sota pena de mort, de vestir a l'europea. L'astrònom va tornar a fer la seva explicació l'any 1920, vestit elegantment. I aquesta vegada tothom se'l va creure.

Si us he donat tots aquests detalls sobre l'asteroide B 612, i si us he dit el seu número, és per culpa de la gent gran. La gent gran volen xifres. Quan els parreu d'un amic nou, mai no us pregunten res del que és essencial. Mai no us diuen: «Quin so de veu té? Quins jocs li agraden? Que potser fa col·lecció de papallones?». El que us pregunten és: «Quina edat té? Quants germans són? Quant pesa? Quant guanya el seu pare?». Solament així creuen tenir-ne una idea. Si dieu a la gent gran: «He vist una casa bonica de maons de color rosa, amb geranis a les finestres i coloms al terrat...», no acaben d'imaginar-se com és aquesta casa. Cal que els digueu: «He vist una casa que val un milió de francs». Llavors diuen: «Que és bonica!».

Així, si els dieu: «La prova que el petit príncep ha existit és que era eixerit, que reia i que volia un xai. Quan hom vol un xai, és cosa clara que existeix»; aixecaran les espatlles i us tractaran de criatures! Però si els dieu: «El planeta d'on venia era l'asteroide B 612», quedaran convençuts i us deixaran tranquils amb llurs preguntes. Són així. No cal enfadar-s'hi. Els infants han d'ésser molt pacients amb les persones grans.

Però, evidentment, nosaltres que comprenem la vida, ens burlem ben bé dels números! M'hauria agradat de començar aquesta història com comencen els contes de fades. M'hauria agradat de dir:

«Una vegada hi havia un petit príncep que vivia en un planeta amb prou feines més gran que ell, i que necessitava un amic...». Per a aquells que comprenen la vida, això els hauria semblat molt més cert.

Perquè a mi no m'agrada que llegeixin el meu llibre a la lleugera. Em desplaia tant de contar aquests records! Ja fa sis anys que el meu amic se'n va anar amb el seu xai. Si intento descriure'l és per tal de no oblidar-lo. És cosa trista d'oblidar un amic. No tothom l'ha tingut, un amic. I jo estic en perill de tornar-me com la gent gran que només es fixen en les xifres. És per aquesta raó també que he comprat una capsa de colors i uns llapis. Costa de tornar a posar-se a dibuixar, a la meua edat, quan no s'han fet altres intents que el d'una boa tancada i el d'una boa oberta, i als sis anys! Intentaré, és clar, de fer uns retrats tan semblants com pugui. Però no estic gaire segur d'aconseguir-ho. Si un dibuix pot passar, el següent no s'hi assembla gens. També esguerro una mica la talla. Unes vegades el faig massa alt, d'altres massa petit. Tampoc estic segur del color del vestit. De manera que tot són provatures. I encara m'equivocaré sobre detalls més importants. Però això caldrà que m'ho perdoneu. El meu amic mai no donava explicacions. Potser em veia igual que ell. Però jo, dissortadament, no puc veure els xais a través de les caixes. Potser és que sóc una mica com la gent gran. Segurament és que m'he fet vell.

V

Cada dia aprenia alguna cosa del planeta, de la marxa, del viatge. Tot anava venint a poc a poc, a l'atzar de les reflexions. D'aquesta manera vaig conèixer, el tercer dia, el drama dels baobabs.

I, una vegada més, va ésser gràcies al xai, perquè sobtadament el petit príncep em va preguntar:

—Oi que els xais es mengen els arbustos?

—Sí. És cert.

—Formidable!

No vaig comprendre per què era tan important que els xais es mengessin els arbustos. Però el petit príncep continuà:

—Per tant també es mengen els baobabs?

Vaig fer notar al petit príncep que els baobabs no són arbustos, sinó arbres grans com temples, i que àdhuc si s'emportava tot un ramat d'elefants no podria eliminar ni un sol baobab.

La idea del ramat d'elefants va fer riure el petit príncep:

—Caldria posar-los l'un damunt de l'altre...

Però va remarcar amb molt d'enteniment:

—Els baobabs, abans de créixer, comencen essent petits...

—Exacte! Però, per què vols que els xais es mengin els baobabs joves?

Em respongué: «Ah! Tu diràs!», com si fos una cosa claríssima. Em calgué un gran esforç d'intel·ligència per a comprendre, jo tot sol, aquest problema.

Realment, al planeta del petit príncep hi havia, igual que en tots els altres planetes, herbes bones i herbes dolentes. Per consegüent, llavors bones, de les bones herbes, i llavors dolentes, de les males herbes. Però les llavors són invisibles. Dormen dintre de la terra fins i tant que a una d'elles li passa pel cap de despertar-se. Llavors s'estira, i fa créixer cap al sol de primer un alegre brot inofensiu. Si es tracta d'un brot de roser o de rave es pot deixar que creixi tant com vulgui. Però si es tracta d'una planta dolenta, cal que l'arrenqueu tant bon punt l'heu reconeguda. Ara bé, hi havia llavors terribles al planeta del petit príncep... Eren les llavors de baobab. Tot el planeta n'estava infestat. I un baobab, si badeu, arrela de manera que és impossible d'arrencar-lo. Enfarfega tot el planeta. El forada amb les arrels. I si el planeta és molt petit, i els baobabs són molt nombrosos, el fan rebentar.

«És una qüestió de disciplina», em deia el petit príncep en una altra ocasió. «El matí, un cop net i arreglat, cal també netejar i arreglar el planeta. Cal dedicar-se amb compte a arrencar els baobabs tan bon punt es

poden distingir dels rosers, als quals s'assemblen molt mentre són petits. És un treball amoïnador, però senzill».

I un dia em va aconsellar que procurés fer un dibuix bonic per tal de fer entrar aquesta idea al cap dels infants del meu país. «Si algun dia viatgen», em deia, «això els podrà fer servei. De vegades no hi ha cap inconvenient a deixar la feina per a més tard. Però, si es tracta de baobabs, catàstrofe segura. Jo sé d'un planeta que era habitat per un gandul. No havia tingut cura de tres arbustos...».

Seguint les indicacions del petit príncep, vaig dibuixar aquell planeta. No m'agrada gaire de fer sermons. Però el perill dels baobabs és tan poc conegut, i els riscos a què s'exposaria tothom qui es perdés en un asteroide són tan considerables, que, només per aquesta vegada, faig excepció. Escolteu: «Vigileu els baobabs!». És per tal d'advertir els meus amics d'un perill que els envoltava de molt temps ençà, i a mi també, sense conèixer-lo, que vaig treballar tant en aquest dibuix. Tal vegada us preguntareu: «Per què no n'hi ha d'altres, de dibuixos tan grandiosos com el dels baobabs en aquest llibre?». La resposta és ben senzilla: «He intenta de fer-los, però no m'han sortit bé». Quan dibuixava els baobabs, en canvi, era la urgència que m'empenyia.

VI

Ah!, petit príncep, així de mica en mica, he comprès la teva videta enyoradissa. Durant molt de temps la teva única distracció fou la dolcesa de les postes de sol. Vaig conèixer aquest nou detall el dia quart, quan em digueres:

—M'agraden molt les postes de sol. Anem a veure'n una...

—Cal esperar...

—Esperar què?

—Que el sol es pongui.

De primer et vas quedar sorprès, després et burlares de tu mateix. I em vas dir:

—Sempre em sembla que encara sóc al meu país!

És clar. Quan als Estats Units és migdia, tothom sap que el sol es pon a França. Si poguéssim anar a França en un minut, podríem veure la posta de sol. Malauradament França és molt lluny, molt lluny. En canvi, al teu petit planeta, en tenies prou de fer córrer una mica la cadireta. I podies veure el crepuscle cada cop que volies...

—Un dia, vaig veure pondre's el sol quaranta-tres vegades!

I, una mica després, afegies:

—És que quan s'està molt trist, agrada de veure les postes de sol...

—Així, doncs, el dia de les quaranta-tres vegades, n'estaves molt de trist?

Però el petit príncep no va respondre.

VII

El cinquè dia, i també gràcies al xai, em va ésser revelat el secret de la vida del petit príncep. Sense dir res abans, em va demanar, de sobte, com si fos el resultat d'un problema llarg temps meditat en silenci:

—Un xai, si es menja els arbustos, també es menja les flors?

—Un xai menja tot el que troba.

—Les flors que tenen punxes també?

—Sí, les flors que tenen punxes també.

—De què els serveixen, doncs, les punxes?

Jo no ho sabia. Estava massa ocupat volent desfer un cargol del motor que estava massa fort. Estava molt preocupat perquè la pana em començava a semblar-me massa greu i l'aigua per a beure, que s'estava acabant, em feia témer el pitjor.

—De què serveixen, les punxes?

El petit príncep no renunciava mai a una pregunta, un cop l'havia feta. El cargol em tenia enfadat i vaig respondre de qualsevol manera:

—Les punxes no serveixen de res; és dolenteria de les flors i res més!

—Oh!

I després d'una estona de silenci, amb una mena de rancúnia:

—No et crec pas! Les flors són febles. Són senzilles. Es defensen com poden. I amb les seves punxes, es creuen terribles...

No vaig contestar res. En aquell moment estava dient: «Si aquest cargol es continua resistint el faré sortir d'un cop de martell». El petit príncep va esgarriar altra vegada les meves reflexions:

—I a tu, et sembla que les flors...

—No, home, no! No em sembla res, a mi! He contestat qualsevol cosa. Em preocupo de coses serioses, jo!

Em mirà, estupefacte:

—Coses serioses!

Em veia amb el martell a la mà, els dits bruts, negres de sèu, preocupat per un objecte que li semblava lleig.

—Tu parles com la gent gran!

Això em féu avergonyir una mica. Però ell, sense pietat, va continuar:

—Tot ho confons..., tot ho barreges!

Estava veritablement irritat. Els cabells daurats voleiaven al vent:

—Sé d'un planeta on hi ha un senyor, vermell com un tomàquet. Mai no ha olorat una flor. Mai no ha contemplat un estel. Mai no ha estimat ningú. No ha fet altra cosa que sumes. I repeteix tot el sant dia, com tu: «Sóc un home seriós, jo! Sóc un home seriós!», i això el fa inflar-se d'orgull. Però no és pas cap home, és un bolet!

—Un què?

—Un bolet!

El petit príncep estava tot blanc de ràbia.

—Fa milions d'anys que les flors fabriquen punxes. Fa milions d'anys que els xais es mengen les flors. I no ho és de seriós tractar de comprendre per què les flors es preocupen tant de fabricar punxes que no els serveixen de res, oi? I la guerra dels xais i les flors, tampoc n'és d'important? No és més seriós tot això que les sumes d'un senyor gras i vermell? I si jo conec una flor única en tot el món, que no es troba enlloc més fora del meu planeta, i que un xai pot destruir així, d'una mossegada, un matí, sense ni adonar-se del que fa, això no ho és d'important!

Es va posar vermell, i després, continuà:

—Si algú estima una flor de la qual només existeix un sol exemplar entre tots els milions i milions d'estels, això li basta per a fer-lo feliç quan les mira. I pensa: «La meva flor és per allà dalt...». Però si el xai es menja la flor, per a ell, és com si, d'un cop, tots els estels s'apaguessin! I no n'és d'important!

No va poder dir res més. Esclatà en sanglots. Era fosca nit. Jo havia deixat les eines. Me'n reia del martell, del cargol, de la set i de la mort. En un estel, en un planeta, el meu, la Terra, hi havia un petit príncep que calia consolar! El vaig prendre en braços. El vaig bressolar. Li vaig dir: «La flor que estimes no està pas en perill..., li dibuixaré un morrió al teu xai..., dibuixaré una cuirassa per a la flor..., jo...». No sabia pas massa el que havia de dir. Em sentia poca-traça. No sabia com guanyar-me'l, on anar-lo a trobar... Que n'és de misteriós el país de les llàgrimes!

VIII

Aviat vaig aprendre de conèixer millor aquella flor. Al planeta del petit príncep sempre hi havia hagut flors molt senzilles, abillades amb una sola filera de pètals; no ocupaven gaire espai ni molestaven ningú. Un bon matí apareixien entre l'herba, i a la tarda morien. Però aquella havia brotat un dia, d'una llavor vinguda de no se sap on; i el petit príncep havia vigilat molt d'a prop aquest brot que no s'assemblava a cap altre brot. Podria ésser que fos una nova mena de baobab. Però l'arbust aviat va parar de créixer i començà a preparar una flor. El petit príncep, que veia formar-se una enorme poncella, prou que pressentia una aparició miraculosa, però la flor no acabava mai més de preparar el seu bell aspecte, dins de la seva cambra verda. Tenia molt de compte a escollir els colors. Es vestia a poc a poc, ajustava els seus pètals un a un. No volia pas sortir tota esparracada com les roselles. Volia aparèixer en tota l'esplendor de la seva bellesa. N'era molt, de coqueta! La seva toaleta misteriosa havia durat dies i dies. I heus aquí que un matí, en sortir el sol, s'esclatà.

I la flor, que havia treballat amb tanta precisió, va dir, tot badallant:

—Amb prou feines m'acabo de despertar... Perdona..., encara vaig tota despentinada...

El petit príncep, aleshores, no pogué contenir la seva admiració:

—Que n'ets de bonica!

—Oi que sí? —respongué baixet la flor—. I he nascut amb el sol...

El petit príncep endevinà aviat que no era pas massa modesta, però era tan preciosa!

—Em sembla que és hora d'esmorzar —havia afegit tot seguit—, series tan amable de pensar en mi...

I el petit príncep, tot confós, després d'haver anat a cercar una regadora d'aigua fresca, serví la flor.

És així com, ben aviat, l'havia turmentat amb la seva vanitat un mica sospitosa. Un dia, per exemple, parlant de les seves quatre punxes, havia dit al petit príncep:

—Ja poden venir els tigres, amb les seves urpes!

—No n'hi ha pas de tigres al meu planeta —havia objectat el petit príncep —, i a més els tigres no mengen herba.

—No sóc pas una herba —havia contestat molt suaument la flor.

—Perdona...

—No tinc cap por els tigres, però tinc horror dels corrents d'aire. No tindries pas un paravent?

«Horror dels corrents d'aire... Ja és dissort, per una planta», havia observat el petit príncep. «Aquesta flor és ben complicada...».

—Al vespre, em taparàs amb una campana. Hi fa molt de fred, aquí. No està ben instal·lat. Al lloc d'on jo vinc...

Es va interrompre. Havia vingut en forma de llavor. No havia pogut conèixer res d'altres mons. Humiliada d'haver-se deixat sorprendre a punt de dir una mentida tan ingènua, havia tossit dues o tres vegades, per despistar el petit príncep:

—I el paravent?...

—Ja hi anava, però com que m'estaves parlant...

Llavors va forçar la tos, almenys per a fer-li sentir remordiments.

És així com el petit príncep, malgrat la bona voluntat del seu amor, aviat va dubtar d'ella. Havia pres seriosament mots sense importància, i s'havia sentit molt dissortat.

«No hauria hagut d'escollar-la», em confià un dia. «No te les has d'escollar mai, les flors. Cal mirar-les i olorar-les. La meva omplia de flaire el meu planeta, però jo no en sabia gaudir. Aquesta història d'urpes, que m'havia talment irritat, m'hauria hagut d'entendre...».

I, continuant la confidència:

«Llavors no vaig saber comprendre res! L'hauria hagut de jutjar pels seus actes i no pels seus mots. Ella m'omplia de flaire i m'alegrava. Mai no hauria hagut d'anar-me'n! Hauria hagut d'endevinar la seva tendresa darrera de les seves pobres astúcies. Les flors són tan contradictòries! Però jo era massa jove per saber-la estimar».

IX

Em penso que per a la seva evasió aprofità una migració d'ocells salvatges. El matí de la seva partença, va posar ordre al seu planeta. Va escurar els volcans en activitat. En posseïa dos, de volcans en activitat. Resultava molt còmode per a fer escalfar l'esmorzar el matí. També tenia un volcà apagat. Però, com deia ell, «mai no se sap què pot passar!». Va escurar, doncs, també el volcà apagat. Si són ben nets, els volcans cremen a poc a poc i regularment, sense erupcions. En una erupció volcànica passa com ara en una xemeneia on es cala foc. Evidentment, al nostre planeta, la Terra, som massa petits per escurar els nostres volcans. Per això ens amoïnem tant.

El petit príncep arrencà també, amb una mica de recança, els últims baobabs que acabaven de néixer. Pensava no haver de tornar mai més. Tots aquests treballs li semblaren, aquell matí, extraordinàriament agradables. I quan va regar la flor per darrera vegada i es preparà a posar-la sota la campana, es va adonar que tenia ganes de plorar.

—Adéu —li digué.

La flor no respongué.

—Adéu —repetí.

La flor va tossir, però no perquè estigués refredada.

—He estat ben bleda —digué al capdavall—. Perdona'm. Procura d'ésser feliç.

Es quedà sorprès que no el renyés. S'estava allà tot desconcertat, amb la campana a les mans. No la comprenia, aquella dolcesa.

—Sí, t'estimo —li digué la flor—. Ha estat culpa meva que no en sabessis res. No té importància. Però tu has estat tan bleda com jo. Tracta d'ésser feliç. Deixa-la estar aquesta campana. No la vull més.

—I el vent...

—No estic tan refredada com això... L'aire fresc de la nit em farà bé. Sóc una flor.

—I les bèsties...

—Cal que suportis dues o tres erugues si vull conèixer les papallones. Sembla que és tan bonic. Sinó, qui em faria visita? Tu seràs lluny. Quant a les bèsties grosses, no tinc cap por. Tinc les meves urpes.

I ensenyava ingènuament les quatre punxes. Després afegí:

—No romancegis més. Has decidit d'anar-te'n; vés-te'n, doncs.

No volia que ell la veiés plorar. Era massa orgullosa...

X

Es trobava a la regió dels asteroides 325, 326, 327, 328, 329 i 330. Els anà visitant un per un cercant-hi ocupació i instrucció.

El primer era habitat un rei. El rei seia, vestit de porpra i ermini, en un tron molt senzill però al mateix temps majestuós.

—Heus aquí un súbdit —va exclamar el rei quan veié el petit príncep.

El petit príncep es preguntà:

«Com em pot reconèixer si encara no m'havia vist mai?».

Ell no sabia que per als reis el món és molt senzill. Tothom és súbdit.

—Acosta't que et vegi millor —li digué el rei que estava orgullós de poder ésser rei per a algú.

El petit príncep cercà amb la mirada on seure, però el planeta era tot cobert amb el magnífic mantell d'ermini. Es va quedar, doncs, dret, i com que estava fatigat va badallar.

—És contrari a l'etiqueta de badallar en presència d'un rei —li digué el monarca—. T'ho prohibeixo.

—És que no me'n puc estar —respongué el petit príncep tot confós—. He fet un llarg viatge i no he dormit...

—Llavors —digué el rei—, et mano de badallar. Fa anys que no he vist badallar ningú. Els badalls són curiositats per a mi. Va! Badalla una altra vegada. És una ordre.

—Me'n dono vergonya..., no puc... —digué el petit príncep, tornant-se vermell.

—Hum! Hum! —respongué el rei—. Si és així, et mano adés de badallar, adés de...

S'embarbussava una mica i semblava molest.

Perquè el rei volia essencialment que la seva autoritat fos respectada. No tolerava la desobediència de cap de les maneres. Era un monarca

absolut. Però com que era molt bo, donava ordres raonables.

«Si jo manava», deia sovint, «si jo manava a un general de canviar-se en ocell de mar, i el general no obeïa, no seria pas culpa del general. La culpa seria meva».

—Puc seure? —demanà tímidament el petit príncep.

—Et mano que seguis —li respongué el rei, tot recollint amb gest majestuós un pany del seu mantell d'ermeni.

El petit príncep estava admirat, el planeta era minúscul. En què podia regnar el rei?

—Senyor... —li digué—, us demano perdó de preguntar-vos...

—Et mano que em preguntis —s'apressà a contestar el rei.

—Senyor..., on és que regneu vos?

—Per tot —respongué el rei, amb gran senzillesa.

—Per tot?

El rei amb un gest discret assenyalà el seu planeta, els altres planetes i els estels.

—Per tot arreu? —digué el petit príncep.

—Per tot arreu —digué el rei.

Perquè no solament era un monarca absolut, sinó també un monarca universal.

—I els estels us obeeixen?

—Naturalment —digué el rei—. Obeeixen tot seguit. No la tolero pas, la indisciplina.

Un semblant poder meravellà el petit príncep. Si ell l'hagués tingut, hauria pogut veure, no pas quaranta-tres, sinó setanta-dues, o cent o dues-centes postes de sol en un mateix dia, sense necessitat de bellugar la cadira! I com que es sentia una mica trist pel record del seu petit planeta abandonat, es va decidir a demanar una gràcia al rei:

—M'agradaria veure una posta de sol... Feu-me la mercè... Maneu al sol de pondre's...

—Si jo manava a un general de volar d'una flor a l'altra, com si fos una papallona, o d'escriure una tragèdia, o de canviar-se en ocell de mar, i el general no complia l'ordre rebuda, qui estaria equivocant, ell o jo?

—Vós —digué amb fermesa el petit príncep.

—Exacte. Cal exigir a cadascú el que cadascú pot donar —observà encara el rei—. L'autoritat reposa, primer de tot, sobre la raó. Si manes al

teu poble de tirar-se a mar, farà la revolució. Jo tinc el dret d'exigir l'obediència perquè les meves ordres són raonables.

—I la meva posta de sol? —recordà el petit príncep, el qual mai no oblidava una pregunta un cop l'havia feta.

—La tindràs, la posta de sol. Jo l'exigiré. Però, amb la meva ciència de govern, esperaré fins que les condicions siguin favorables.

—Quan serà? —demanà el petit príncep.

—Hem! Hem! —li respongué el rei, el qual primer consultà un gros calendari—. Hem! Hem! Això serà cap..., cap..., sí, això serà aquest vespre cap a les set i quaranta minuts! I ja veuràs com seré puntualment obeït.

El petit príncep va fer un badall! Enyorava la posta de sol que no li havien donat. Després començà a neguitejar-se:

—No hi tinc res a fer aquí —va dir al rei—. Me'n vaig.

—No marxis —li digué el rei, orgullós com estava de tenir un súbdit—. No marxis, et faig ministre!

—Ministre de què?

—De..., de justícia!

—Però no hi ha ningú que pugui ésser jutjat!

—Vés a saber —li digué el rei—. Encara no he seguit el meu reialme. Sóc molt vell, no i ha lloc per a una carrossa, i caminar em cansa.

—Oh! Prou que ho he vist —digué el petit príncep, el qual s'estirà una mica per a veure l'altra banda del planeta—. Tampoc no hi ha ningú a l'altra banda...

—Doncs et jutjaràs tu mateix —li respongué el rei—. És la cosa més difícil. És molt més difícil de jutjar-se un mateix que no pas jutjar els altres. Si et jutges bé, és que ets un veritable savi.

—Em puc jutjar a qualsevol lloc on sigui. No tinc pas necessitat de viure aquí.

—Hem! Hem! —digué el rei—, em sembla molt que, al meu planeta, en un lloc o altre, hi ha una rata vella. De nits la sento. Podràs jutjar questa rata vella. De tant en tant la condemnaràs a mort. D'aquesta manera la seva vida dependrà de la teva justícia. Però la perdonaràs cada vegada, l'hem d'estalviar; només n'hi ha una.

—No m'agrada de condemnar a mort, i em sembla molt que me'n vaig.

—No —digué el rei.

Però el petit príncep, com que ja havia acabat els preparatius, no volgué amoïnar més el vell monarca:

—Si la Vostra Majestat desitjava d'ésser puntualment obeïda, podria donar-me una ordre raonable. Podria ordenar-me, per exemple, de marxar abans d'un minut. Em sembla que les condicions són favorables...

El rei no respongué. El petit príncep dubtava, fins que, sospirant, es decidí i marxà.

—Et nomeno el meu ambaixador —es donà pressa de dir-li llavors el rei.

Tenia l'aspecte molt autoritari.

«La gent gran són ben estranys», pensava el petit príncep durant el viatge.

XI

El segon planeta estava habitat per un vanitós:

—Ah! Ah! Heus aquí la visita d'un admirador! —va exclamar des de lluny el vanitós, així que va veure el petit príncep. Perquè per als vanitosos, tots els homes són admiradors seus.

—Bon dia —digué el petit príncep—. Porteu un barret ben curiós.

—Es per a saludar —respongué el vanitós—; és per a saludar quan m'aclamen. Dissortadament no passa mai ningú per aquí.

—Ah sí? —féu el petit príncep, sense comprendre.

—Pica de mans —aconsellà el vanitós.

El petit príncep picà de mans. El vanitós saludava modestament traient-se el barret.

«Això es més divertit que la visita al rei», es digué el petit príncep. I vinga picar de mans. El vanitós anava saludant tot aixecant el barret.

Després de cinc minuts d'exercici el petit príncep es fatigà de la monotonia del joc:

—I, perquè caigui el barret —preguntà—, què cal fer?

El vanitós no el sentí. Els vanitosos només senten les lloances.

—De veritat que m'admires força? —preguntà al petit príncep.

—Què vol dir «admirar»?

—«Admirar» significa reconèixer que sóc l'home més bell, més ben vestit, més ric i més intel·ligent del planeta.

—Però si no hi ha ningú més al planeta!

—Va, fes-me aquest favor, admira'm, si et plau!

—T'admiro —digué el petit príncep tot arronsant les espatlles—, però de què et pot servir això?

El petit príncep se n'anà.

«La gent gran són decididament ben especials», es digué durant el viatge.

XII

El planeta següent estava habitat per un embriac. Aquesta visita fou molt curta, però el petit príncep en sortí trist.

—Què hi fas, aquí? —preguntà a l'embriac al qual va trobar silenciosament instal·lat davant d'una col·lecció de botelles buides i una col·lecció de botelles plenes.

—Bec —respongué l'embriac en to lúgubre.

—Per què beus? —preguntà el petit príncep.

—Per oblidar —respongué l'embriac.

—Per oblidar què? —preguntà el petit príncep.

—Per oblidar la meva vergonya —respongué l'embriac tot acotant el cap.

—Vergonya de què? —preguntà el petit príncep que desitjava socórrer-lo.

—Vergonya de beure! —digué l'embriac, i es tancà en el seu silenci.

El petit príncep se n'anà, perplex.

«La gent gran són molt, però molt, estranys», es deia durant el viatge.

XIII

El quart planeta era el de l'home de negocis. Estava tan ocupat que ni tan sols aixecà el cap a l'arribada del petit príncep.

—Déu vos guard —li digué aquest—. La vostra cigarreta està apagada.

—Tres i dos fan cinc. Cinc i set, dotze. Dotze i tres, quinze. Quinze i set, vint-i-dos. Vint-i-dos i sis, vint-i-vuit. No tinc temps de tornar-la a encendre. Vint-i-sis i cinc, trenta-un. Uf! Això és, doncs, cinc-cents un milions, sis-cents vint-i-dos mil, set-cents trenta-un.

—Cinc-cents milions de què?

—Vaja! Encara ets aquí? Cinc-cents un milió de..., no me'n recordo. Tinc massa feina! Sóc home seriós, jo; no em diverteixo pas amb xerrameques. Dos i cinc set...

—Cinc-cents un milions de què? —va repetir el petit príncep, que mai de la vida no havia renunciat a una pregunta, un cop que l'havia feta.

L'home de negocis aixecà el cap:

—Cinquanta-quatre anys fa que habito aquest planeta, i només he estat destorbat tres vegades. La primera, fa vint-i-dos anys, per un borinot caigut de Déu sap on. La segona, fa onze anys, per un atac de reumatisme. No faig

exercici. No en tinc de temps per perdre. Sóc seriós, jo! La tercera vegada és aquesta! Deia, doncs, cinc-cents un milions...

—Milions de què?

L'home de negocis va comprendre que no hi havia esperança de pau:

—Milions d'aquestes petites coses que a voltes es veuen en el cel.

—Mosques?

—No, home, no; cosetes que brillen.

—Abelles?

—No. Cosetes daurades que fan somiar els desvagats. Jo, en canvi, sóc seriós; no en tinc temps per somniar.

—Ah! Estels?

—Això, estels.

—I què en fas de els cinc-cents milions d'estels?

—Cinc-cents un milions, sis-cents vint-i-dos mil, set-cents trenta-un.

Sóc seriós, jo, i precis.

—I què en fas d'aquests estels?

—Que què en faig?

—Sí.

—No res. Els tinc.

—Tu tens els estels?

—Sí.

—Però, si abans he vist un rei que...

—Els reis no tenen res. Només «regnen» en algun indret. Són coses diferents.

—I de què et serveix el tenir els estels?

—Així sóc ric.

—I de què et serveix l'ésser ric?

—Per a comprar altres estels, si algú en troba.

«Aquest», es digué el petit príncep, «pensa una mica com l'embriac».

Malgrat això, féu encara algunes preguntes:

—Com es poden tenir els estels?

—De qui són? —respongué, empipat, l'home de negocis.

—No ho sé pas; de ningú.

—Doncs, així són meus, perquè jo he estat el primer de pensar-hi.

—N'hi ha prou?

—És clar que sí. Quan trobes un diamant que no és de ningú, és teu. Quan trobes una illa que no és de ningú, és teva. Quan tens una idea abans

que ningú més la tingui, la fas patentar: et pertany. I jo posseeixo els estels, perquè ningú, abans que jo, no ha pensat de posseir-los.

—És veritat —digué el petit príncep—. I què en fas?

—Els administro. Els compto i torno a comptar —digué l'home de negocis—. És difícil; però sóc un home seriós, jo!

El petit príncep encara no estava satisfet.

—Si jo tinc un fulard, puc posar-me'l al coll i emportar-me'l. Si tinc una flor, puc collir-la i emportar-me-la. Però, els estels no els pots pas collir!

—No, però puc posar-los al banc.

—Què vol dir això?

—Vol dir que jo escric en un trosset de paper el nombre d'estels. Després, aquest paper el tanco amb clau en un calaix.

—I res més?

—N'hi ha prou!

«És divertit», pensà el petit príncep. «És bastant poètic. Però no és gaire seriós».

El petit príncep tenia, sobre les coses serioses, idees molt diferents de les idees de la gent gran.

—Jo tinc —va dir— una flor que rego cada dia. Tinc tres volcans que escuro cada setmana. Perquè escuro també el que està apagat. Mai se sap el que pot passar. A la meva flor li és útil que jo la tingui; als meus volcans els és útil que jo els tingui. Però tu no en dones cap d'utilitat als estels.

L'home de negocis va obrir la boca, però no va saber què respondre, i el petit príncep se n'anà.

«La gent gran són decididament ben extraordinaris», es deia durant el viatge.

XIV

El cinquè planeta era molt curiós. Era el mes petit de tots. Només hi cabien un fanal i un fanaler. El petit príncep no acabava d'explicar-se de què podien servir, en un lloc perdut en el cel, en un planeta sense cap casa ni cap vila, un fanal i un fanaler. Malgrat això, es digué:

«Pot molt ben ser que aquest home estigui una mica trastornat. Malgrat tot, és menys boig que el rei, i que el vanitós, i que l'home de negocis i que l'embriac. Almenys, el seu treball té un sentit. Quan encén el seu fanal és com si fes néixer un estel més o una flor. Quan l'apaga és com si fes dormir l'estel o la flor. Es una ocupació molt bonica. I realment útil, puix que és bonica».

En arribar al planeta saludà respectuosament el fanaler:

—Hola, bon dia! Per què has apagat el fanal?

—És la consigna —respongué l'home—. Déu te guard!

—Què és la consigna?

—Apagar el llum. Bona nit.

I el tornà a encendre.

—Per què l'has tornat a encendre?

—És la consigna —respongué l'home.

—No hi entenc res —va dir el petit príncep.

—No hi ha res a entendre —digué l'home—. La consigna és la consigna. Bon dia.

Apagà el llum.

Després s'eixugà el front amb un mocador de quadres vermells.

—És terrible l'ofici que faig aquí. Abans era raonable. Al matí apagava; i a la tarda, encenia. Tenia tot el dia per a reposar i tota la nit per a dormir...

—I després et varen canviar la consigna?

—La consigna no ha canviat. Aquest és el meu drama. El planeta s'ha enxiquit cada vegada més i la consigna no ha canviat!

—Doncs, així? —féu el petit príncep.

—Així, com que el planeta dóna una volta cada minut, no em queda ni un segon per a reposar. Encenc i apago un cop cada minut.

—Es estrany, això! Els dies aquí duren un minut!

—No té res d'estrany —digué l'home—. Ja fa un mes que estem parlant.

—Un mes?

—Sí, trenta minuts. Trenta dies! Bona nit!

I tornà a encendre el llum.

El petit príncep se'l mirava i es va agradar d'aquell home talment fidel a la consigna. Recordà les postes de sol que cercava abans, tot fent córrer la cadira. Va desitjar d'ajudar el seu amic:

—Escolta..., jo sé una manera perquè descansis quan vulguis...

—Sempre!, jo descansaria sempre —digué l'home.

Perquè es pot ser a la vegada fidel i mandrós.

El petit príncep continuà:

—El teu planeta és talment petit que hi dónes la volta amb tres gambades. El que has de fer és anar caminant a poc a poc de manera que sempre et toqui el sol. Quan vulguis descansar, camines..., i el dia serà tan llarg com vulguis.

—No em serveix de gaire això —digué l'home—. El que m'agrada més del món és dormir.

—Malament —digué el petit príncep.

—Malament —digué l'home—. Bon dia.

I apagà el llum.

«Aquest», es deia el petit príncep tot fent camí enllà, en el seu viatge, «aquest seria menyspreat per tots els altres, pel rei, pel vanitós, per l'embriac, per l'home de negocis. Malgrat tot, és l'únic que no em sembla ridícul. Tal volta perquè s'ocupa d'altres coses i no d'ell mateix».

Sospirà amb tristesa i es digué:

«Aquest és l'únic de qui hauria pogut fer-me amic. Però el seu planeta és massa petit. No hi ha lloc per a dos...».

Allò que el petit príncep no gosava confessar-se era que enyorava aquell planeta beneït a causa, sobretot, de les mil quatre-centes quaranta postes de sol en vint-i-quatre hores!

XV

El planeta sisè era un planeta deu mil vegades més vast. Era habitat per un senyor vell que escrivia llibres enormes.

—Guaita! Un explorador! —va exclamar quan veié el petit príncep.

El petit príncep s'assegué sobre la taula tot esbufegant encara. Havia viatjat molt!

—D'on véns? —li digué el senyor vell.

—Què és aquest llibre gros? Què feu vós?

—Sóc un geògraf —digué el senyor vell.

—Què es un geògraf?

—Es un savi que sap on es troben els mars, els rius, les ciutats, les muntanyes i els deserts.

—És molt interessant —digué el petit príncep—. Això sí que és un veritable ofici! —I donà un cop d'ull al voltant seu, pel planeta del geògraf. Encara no havia vist mai un planeta tan majestuós.

—Es moll bonic, el vostre planeta. Hi ha oceans?

—No puc pas saber-ho —respongué el geògraf.

—Ah! —El petit príncep havia tingut una decepció—. I muntanyes?

—No puc pas saber-ho —respongué el geògraf.

—I ciutats, i rius, i deserts?

—Tampoc puc saber-ho —digué el geògraf.

—Però vós sou un geògraf!

—Certament —digué el geògraf—, però no sóc explorador. No en tinc ni un. No és pas el geògraf qui ha de fer el recompte de les ciutats, dels rius, de les muntanyes, dels oceans i dels deserts. Un geògraf és massa important per a fer el vagabund. El geògraf no surt del seu despatx, sinó que hi rep els exploradors. Els interroga i pren nota de llurs observacions. I si les observacions d'un d'ells li semblen interessants, el geògraf fa fer una enquesta sobre la moralitat de l'explorador.

—Per què?

—Perquè un explorador mentider, portaria una catàstrofe en els llibres de geografia. Igualment un explorador que begués massa.

—Per què? —preguntà el petit príncep.

—Perquè els embriacs hi veuen doble. Aleshores el geògraf apuntaria dues muntanyes en llocs on només n'hi hauria una.

—Jo conec algú que seria mal explorador —digué el petit príncep.

—Possiblement. Doncs, quan la moralitat de l'explorador sembla bona, es fa una enquesta sobre la neva descoberta.

—Aneu a veure-la?

—No. És massa complicat. El que es fa és demanar a l'explorador que porti proves. Si es tracta per exemple d'una gran muntanya se li demana que en porti pedres grosses.

El geògraf s'emocionà de cop i volta.

—Però, si tu véns de lluny! Tu n'ets un d'explorador! Descriu-me el teu planeta!

I el geògraf, després d'obrir el llibre, va fer punxa al llapis. Les narracions dels exploradors, de primer s'han d'escriure amb llapis. I per a escriure-los amb tinta s'espera fins que l'explorador hagi portat les proves que se li demanen.

—Què dius? —preguntà el geògraf.

—Oh!, el meu país —digué el petit príncep—, no és pas massa interessant, és molt petit. Tinc tres volcans. Dos en activitat, i un d'apagat. Però mai no se sap què pot passar.

—Mai no se sap què pot passar —repetí el geògraf.

—També tinc una flor.

—No les apuntem los flors —digué el geògraf.

—Per què no, si és el més bonic?

—Perquè les flors són efímeres.

—Què significa «efímeres»?

—Les geografies —digué el geògraf—, són els llibres més bonics de tots. Mai no passen de moda. És difícil que una muntanya canviï de lloc. És difícilíssim que un oceà es buidi. Les coses que nosaltres escrivim són eternes.

—Però els volcans apagats, poden revifar-se —interrompé ol petit príncep—. Què significa «efímera»?

—Que els volcans estiguin apagats o encesos, ens és el mateix —digué el geògraf—. El que compta per a nosaltres és la muntanya. La muntanya no canvia.

—Però, què significa «efímera»? —repetí el petit príncep que, mai de la seva vida, havia renunciat a una pregunta un cop que l’havia feta.

—Això vol dir que està amenaçat de desaparició propera.

—La meva flor està amenaçada de desaparició propera?

—Seguríssim.

«La meva flor és efímera», es digué el petit príncep, «i jo l’he deixada allà dalt tota sola, només amb quatre punxes per a defensar-se contra el món!».

Fou llavors que li sabé greu per primera vegada. Però es va encoratjar:

—Què m’aconselleu que vagi a visitar? —preguntà.

—El planeta Terra —li respongué el geògraf—. Té bona reputació.

I el petit príncep se n’anà, tot pensant en la flor.

XVI

El setè planeta fou, doncs, la Terra.

No és un planeta qualsevol, la Terra! S'hi compten cent onze reis —sense oblidar, naturalment, els reis negres—, set mil geògrafs, nou-cents mil homes de negocis, set milions i mig d'embriacs, tres-cents onze milions de vanitosos, o sigui, uns dos mil milions de gent gran.

Por donar-vos una idea de les dimensions de la Terra us diré que abans de la invenció de l'electricitat, s'havia de mantenir, en el conjunt dels sis continents, un veritable exèrcit de quatre-cents setanta-dos mil, cinc-cents onze fanalers.

Mirant d'una mica lluny, feia un efecte esplèndid. Els moviments d'aquest exèrcit eren exactes com els d'un ballet d'òpera. Primer venia el torn dels de Nova Zelanda i l'Austràlia. Després, un cop els fanals encesos, se n'anaven a dormir. Llavors entraven en dansa els de la Xina i de la Sibèria. Després, ells també s'escapolien entre bastidors. Llavors venien els fanalers de Rússia i de les Índies. Els últims eren els de l'Amèrica del Sud i els de l'Amèrica del Nord. Mai s'equivocaven en l'ordre d'entrar on escena. Era grandíós.

Els únics que feien vida tranquil·la i regalada eren el fanaler de l'únic llum del Pol Nord i el fanaler de l'únic llum del Pol Sud. Treballaven dues vegades l'any.

XVII

Quan vols fer el savi, passa que dius mentides. No he estat gaire honrat en parlar-vos dels fanalers. Corro el risc de donar una falsa idea del nostre planeta als qui no el coneixen. Els homes ocupen molt poc espai a la Terra. Si els dos mil milions d'habitants que poblen la terra estiguessin drets i una mica estrets, com en una manifestació, cabrien fàcilment en una plaça pública de vint milles de llarg per vint milles d'ample. Tota la humanitat podria encabir-se en el més petit illot del Pacífic.

La gent gran, és clar, no us creuran. S'imaginen que ocupen molt d'espai. Es creuen importants com baobabs. Els heu d'aconsellar de fer el càlcul. Adoren les xifres; els agradarà de fer-ho! Però no perdeu el temps fent aquest trencaclosques. Es inútil, em teniu prou confiança.

El petit príncep, un cop a la Terra, es quedà més que sorprès de no veure ningú. Temia haver-se equivocat de planeta quan una anella de color de lluna es bellugà sobre la sorra.

—Bona nit —digué el petit príncep a la ventura.

—Bona nit —digué la serp.

—En quin planeta he caigut? —preguntà el petit príncep.

—A la Terra, a l'Àfrica —respongué la serp.

—Ah!... Així no hi ha ningú a la Terra?

—Això és el desert. Als deserts no hi ha ningú. La Terra és gran —digué la serp.

El petit príncep s'assequé en una pedra i aixecà els ulls al cel:

—Jo em pregunto —deia— si els estels fan llum per tal que cadascú pugui un dia trobar el seu. Mira el meu planeta. Queda just al damunt nostre... Però que n'és de lluny!

—Que n'és de bonic! —digué la serp—. Què hi has vingut a fer, aquí?

—Tinc dificultats amb una flor —digué el petit príncep.

—Ah! —digué la serp.

I varen callar.

—On són els homes? —reprengué a la fi el petit príncep—. T'hi trobes una mica sol, al desert...

—També et trobes sol entre els homes —digué la serp.

El petit príncep se la quedà mirant llarga estona:

—Ets una bestia ben particular —li digué a la fi—, prima com un dit...

—Però sóc més poderosa que el dit d'un rei —digué la serp.

El petit príncep somrigué:

—No n'ets gaire de poderosa..., no tens ni potes..., no pots viatjar.

—Puc portar-te més lluny que no et portaria un vaixell —digué la serp.

Es cargolà al voltant del turmell del petit príncep, com un braçalet d'or:

—Tothom qui toco, el torno a terra d'on van sortit —digué—. Però tu ets pur i véns d'un estel...

El petit príncep no va contestar.

—Em fas llàstima, tan feble en aquesta terra de granit. Pur ajudar-te si algun dia enyores massa el teu planeta. Puc...

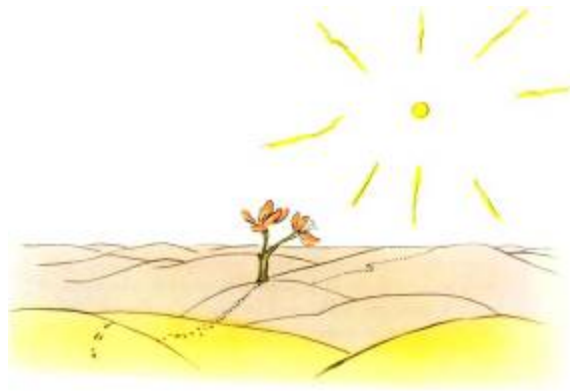
—Oh! T'he comprés molt bé —digué el petit príncep—, per què parles sempre en enigmes?

—Els resolc tots —digué la serp.

I tots dos callaren.

XVIII

El petit príncep travessà el desert i no trobà sinó una flor. Una flor de tres pètals, una flor de no-res...

—Bon dia —digué el príncep.

—Bon dia —digué la flor.

—On són els homes? —preguntà amb finesa el petit príncep.

La flor havia vist passar un caravana un dia:

—Els homes? Em penso que n'hi ha sis o set. Els he vistos fa anys. Però no saps on trobar-los. El vent se'ls emporta. Manquen d'arrels, i això els perjudica força.

—Adéu —digué el petit príncep.

—Adéu —digué la flor.

XIX

El petit príncep pujà al cim d'una alta muntanya. Les úniques muntanyes que havia conegut eren els tres volcans que li arribaven al genoll. I el volcà apagat el feia servir de tamboret. «Des d'una muntanya alta com aquesta», es deia, «veuria d'una vegada tot el planeta i tots els homes...». Però no veié altra cosa que agulles de roca ben punxegudes.

—Déu vos guard —digué sense saber a qui.

—Vos guard..., vos guard..., vos guard... —respongué l'eco.

—Qui ets? —diu el petit príncep.

—Qui ets..., qui ets..., qui ets... —respongué l'eco.

—Sigues-me amic, estic sol —digué.

—Estic sol..., estic sol..., estic sol... —respongué l'eco.

«Quin planeta més estrany!», pensà «És tot sec, i tot punxegut i brut. Els homes manquen d'una imaginació. Repeteixen el que els diuen... La flor que jo tenia al meu país era sempre la primera d'enraonar».

XX

Però succeí que el petit príncep, després d'haver caminat llarg temps per la sorra, les pedres i les neus, descobrí a la fi, un camí. I tots els camins menen cap a l'home.

—Déu vos guard —digué.

Era un jardí florit de roses.

—Déu te guard —respongueren les roses.

El petit príncep se les mirà. S'assemblaven a la seva flor.

—Qui sou? —els preguntà, estupefacte.

—Som roses —digueren les roses.

—Ah!... —féu el petit príncep.

Es sentia dissortat. La seva flor li havia contat que era sola de la seva mena en l'univers. I heus aquí que n'hi havia cinc milers, totes iguals, en un sol jardí!

«No li agradaria gens de veure-ho...», es digué, «tossiria enormement i faria com si es morís per tal d'escapar al ridícul. I jo em veuria obligat de fer com si me'n preocupés, perquè sinó, per tal d'humiliar-me, es deixaria morir de veritat...».

Després es digué: «Jo que em creia ric amb una flor única, i només tinc una rosa ordinària. Això i els tres volcans que m'arriben a genoll, i dels

quals un, tal volta està apagat per sempre, tot plegat, no em fa ser pas massa gran príncep...». I, ajagut damunt de l'herba, va plorar.

XXI

Fou llavors que aparegué la guineu.

—Hola, bon dia —digué la guineu.

—Bon dia —respongué amb finesa el petit príncep que es girà però no veié res.

—Sóc aquí —digué la veu—, sota la pomera...

—Qui ets? —digué el petit príncep—; ets força bonica...

—Sóc una guineu —digué la guineu.

—Vine a jugar amb mi —digué el petit príncep—. Estic molt trist...

—No puc —digué la guineu—, no hi puc jugar amb tu. No estic domesticada.

—Ah!, perdona —va fer el petit príncep.

Però després d'una reflexió, afegí:

—Que vol dir «domesticar»?

—Tu no ets d'aquí —digué la guineu—, què cerques?

—Cerco els homes —digué el petit príncep—. Què vol dir «domesticar»?

—Els homes tenen escopetes —digué la guineu—, i cacen. És ben empipador! També crien gallines. Es l'únic que tenen d'interessant. Cerques

gallines tu?

—No —digué el petit príncep—. Busco amics. Cerco amics. Què vol dir «domesticar»?

—És una cosa molt oblidada —digué la guineu—. Vol dir «crear lligams»...

—Crear lligams?

—Sí —digué la guineu—. Per ara tu només ets per a mi un noi semblant a altres cent mil nois. I jo no tinc necessitat de tu. I tu tampoc no tens necessitat de mi. Jo no sóc per a tu sinó una guineu semblant a cent mil d'altres. Però, si em domèstiques, tindrem necessitat l'un de l'altre. Tu seràs per a mi únic al món. Jo seré per a tu única al món.

—Començo d'entendre —digué el petit príncep—. Hi ha una flor..., em penso que m'ha domèsticat...

—És possible —digué la guineu—. A la Terra s'hi veuen tota mena de coses...

—Oh!, no és pas a la Terra —digué el petit príncep.

La guineu semblà molt intrigada:

—En un altre planeta?

—Sí.

—Hi ha caçadors, en aquell planeta?

—No.

—Va bé. I gallines?

—No.

—No hi ha felicitat completa —sospirà la guineu.

La guineu tornà a la seva idea:

—La meua vida és monòtona. Jo caço les gallines, els homes em cacen a mi. Totes les gallines s'assemblen i tots els homes s'assemblen. Això em

provoca tedi. Però si tu em domèstiques, la meua vida serà com assolèllada. Coneixeré un soroll de passos que serà diferent de tots els altres. Els altres passos em fan tornar al cau. El teu me'n farà sortir, com una música. I després, mira! Veus, allà baix, els camps de blat? Jo no en menjo de pa. El blat és inútil per a mi. Els camps de blat no em recorden res. Que n'és de trist això! Però els teus cabells són color d'or. Serà meravellós quan m'hauràs domèsticat! El blat, que és daurat, em farà recordar de tu. I m'agradarà la remor del vent entre el blat...

La guineu va callar i es quedà mirant el petit príncep llarga estona:

—Si em vols fer el favor..., domèstica'm! —digué.

—Prou ho voldria —respongué el petit príncep—, però no tinc gaire temps. Tinc amics a descobrir i moltes coses a conèixer.

—Només es coneixen les coses que es domèstiquen —digué la guineu—. Els homes ja no tenen temps de conèixer res. Tot ho compren fet, a les tendes. Però com que de tendes d'amics no n'hi ha, els homes ja no tenen amics. Si vols un amic, domèstica'm!

—Què és necessari fer? —digué el petit príncep.

—Cal ésser molt pacient —respongué la guineu—. Primer t'asseuràs una mica lluny de mi, sobre l'herba. Jo et miraré de cua d'ull i tu no diràs res. El llenguatge és font de malentesos. Però, cada dia podràs seure una mica més a prop...

El petit príncep va tornar l'endemà.

—Hauria estat millor venir a la mateixa hora —digué la guineu—. Si véns, per exemple, a les quatre de la tarda, des de les tres començaré d'ésser

feliç. Quan més temps passi, més feliç em sentiré. A les quatre ja em posaré anguniosa i plena de neguit; descobriré què val la felicitat! Però si véns a qualsevol hora, mai sabré a quina hora abillar-re el cor... Calen ritus.

—Què és un ritu? —digué el petit príncep.

—També és una cosa massa oblidada —digué la guineu—. És el que fa que un dia sigui diferent dels altres dies, una hora diferent de les altres hores. Hi ha un ritu, per exemple, entre els caçadors. El dijous ballen amb les noies del poble. El dijous resulta un dia meravellós! Me'n vaig a passejar fins a la vinya. Si els caçadors ballessin un dia qualsevol, els dies serien tots semblants i mai no tindria vacances.

Es així com el petit príncep domesticà la guineu. I quan fou hora de marxar:

—Tinc ganes de plorar! —digué la guineu.

—Tu en tens la culpa —digué el petit príncep—, jo no et volia pas cap mal, però tu vas voler que et domesticqués...

—Es clar que sí —digué la guineu.

—Però et tocarà de plorar! —digué el petit príncep.

—I força! —digué la guineu.

—Així no hi has guanyat res!

—Sí que hi he guanyat —digué la guineu—, per allò del color del blat.

—I afegí—: Vés a veure les roses altra vegada. Comprendràs que la teva és única al món. Vine'm a dir adéu després i et faré present d'un secret.

El petit príncep se n'anà a veure les roses.

—No us assembleu gens ni mica a la meva rosa, no sou res encara vosaltres —els digué—. Ningú no us ha domesticat, ni vosaltres heu domesticat ningú. Sou com era abans la meva guineu. No era sinó una guineu semblant a cent mil d'altres. Però l'he feta la meva amiga, i ara és per a mi única al món.

Les roses estaven ben avergonyides.

—Sou boniques, però sou buides —continua dient—. Ningú no pot morir per vosaltres. Un que tot passant veiés la meva flor, la que jo tinc, de segur que la trobaria semblant a vosaltres. Però, ella sola és més important que totes vosaltres, puix que és la que jo he regat. Puix que és la que jo he posat sota una campana. Puix que és la que jo he protegit amb el paravent. Puix que és aquella de la qual he mort les erugues (tret de dues o tres, per allò de les papallones). Puix que és la que jo he sentit queixar-se, o ventar-se i àdhuc, de vegades, callar. Puix que és la meva rosa.

I va tornar cap a la guineu:

—Adéu —digué.

—Adéu —digué la guineu—. Heus aquí el meu secret. És molt senzill: només hi veiem bé amb el cor. Tot el que és essencial és invisible als ulls.

—Tot el que es essencial és invisible als ulls —repetí el petit príncep, per tal de recordar-se'n.

—És el temps que has perdut per la teva rosa, que l'ha feta tan important.

—És el temps que he perdut per la meva rosa... —féu el petit príncep per tal de recordar-se'n.

—Els homes han oblidat aquesta veritat —digué la guineu—. Però tu no l'oblidis. Et fas responsable per sempre més del que tu has domesticat. Ets responsable de la teva rosa.

—Sóc responsable de la meva rosa... —repetí el petit príncep, per tal de recordar-se'n.

XXII

H —ola, bon dia —digué el petit príncep.

—Bon dia —digué el guardaagulles.

—Què fas? —digué el petit príncep.

—Trio els viatgers en paquets de mil —digué el guardaagulles—. Envio els trens que els porten, tan aviat cap a la dreta, tan aviat cap a l'esquerra.

Un ràpid il·luminat va fer tremolar la caseta de les agulles com el retronny d'un tro.

—Tenen molta presa —digué el petit príncep—. Què cerquen?

—Ni l'home de la màquina ho sap —digué el guardaagulles.

I passà rabent, en direcció contrària un segon ràpid il·luminat.

—Ja tornen? —preguntà el petit príncep.

—No són pas els mateixos —digué el guardaagulles—. És un canvi.

—No estaven contents on eren?

—Mai no estem contents allà on som —digué el guardaagulles. I retronnyí un tercer ràpid il·luminat.

—Empaiten els primers que han passat? —preguntà el petit príncep.

—No empaiten res de res —digué el guardaagulles—. Dormen allà dintre o bé badallen. Només els infants aixafen els nassos als vidres.

—Només els infants saben el que cerquen —digué el petit príncep—. Perden el temps per una nina de parracs, i la nina resulta important, i si els la prenen, ploren...

—Tenen sort —digué el guardaagulles.

XXIII

H —ola, bon dia —digué el petit príncep.
—Bon dia —digué el marxant.

Era un marxant de píndoles perfeccionades que maten la set. En preneu una cada setmana i mai més no tindreu ganes de beure.

—Per què ho venen això? —digué el petit príncep.

—Es una gran economia de temps —digué el marxant—. Els experts han fet càlculs. S'arriben a estalviar cinquanta-tres minuts cada setmana.

—I què en fa la gent dels cinquanta-tres minuts?

—El que vol...

«El que és jo, si tingués cinquanta-tres minuts», es digué el petit príncep, «aniria a poc a pocet cap a una font...».

XXIV

Era el vuitè dia de la pana al desert, i la historia del marxant l'havia escoltada tot bevent l'última gota de la meva provisió d'aigua:

—En són força de bonics els teus records —vaig dir al petit príncep—; però, jo, encara no he reparat el meu avió; ja no em queda res per a beure, i també jo en seria de feliç, si podia anar caminant poc a poquet cap a una font!

—La meva amiga la guineu... —em deia.

—Petit minyó, no es tracta de guineus, ara!

—Per què?

—Perquè ens podem morir de set...

No comprengué el meu raonament, i va respondre:

—És cosa bona d'haver tingut un amic, encara que ens toqui morir. Jo estic molt content d'haver tingut una guineu amiga meva...

«No mesura el perill», em vaig dir. «No ha tingut mai fam ni set. Amb una mica de sol ja en té prou...».

Em mirà i respongué al meu pensament:

—Jo també tinc set..., cerquem un pou...

Vaig donar mostres de cansament: és absurd de cercar un pou, a la ventura, en la immensitat del desert. Malgrat tot, ens posàrem en camí.

Quan ja feia hores que caminàvem en silenci, va caure la nit, i els estels començaren d'encendre's. Els veia com en somnis, enfebrat com estava per causa de la set. Els mots del petit príncep dansaven en la meva memòria.

—Així tu també en tens de set? —li vaig preguntar.

No em contestà. Només va dir:

—L'aigua també pot ésser bona per al cor...

No el vaig comprendre, però vaig callar..., bé ho sabia que més valia no preguntar-li res.

Estava cansat. S'assegué. Jo vaig seure al seu costat. I al cap d'una estona va dir:

—Els estels són bells, a causa d'una flor que no veiem...

Jo vaig respondre «sí, és clar» i mirava, sense dir res, els rebrecs de la sorra, a la llum de la lluna.

—El desert és bonic... —afegí.

I era veritat. A mi m'ha agradat sempre el desert. Us asseieu en una duna de sorra. No veieu res. No sentiu res. I malgrat tot, alguna cosa brilla en silenci...

—El que fa bell el desert, es que té un pou amagat en algun lloc... —digué el petit príncep.

Vaig quedar sorprès de comprendre d'un cop aquest misteriós brillar de la sorra. Quan jo era petit vivia en una casa vella, i la llegenda explicava que hi havien amagat un tresor. Fins ara, naturalment, ningú no ha pogut descobrir-lo, tal volta ni tan sols l'han cercat. Però encantava tota la casa. A casa meva, s'hi amagava un secret...

—Sí —vaig dir al petit príncep—, tant si es tracta de la casa, com dels estels o del desert, el que fa llur bellesa és invisible!

—Etic content —digué— que estiguis d'acord amb la meva guineu.

Com que el petit príncep s'adormia, el vaig prendre en braços, i em vaig posar en camí altra volta. Estava emocionat. Em semblava portar un tresor fràgil. Em semblava, fins i tot, com si no hi hagués res de més fràgil sobre la Terra. Jo contemplava, a la llum de la lluna, aquell front pàl·lid, aquells ulls closos, aquells manyocs de cabells que tremolaven al vent, i em deia: «El que veig és només l'escorça. Alló que té d'important és invisible...».

Com que els seus llavis entreoberts insinuaven un somriure, em vaig dir encara: «El que m'emociona tan fortament, és la seva fidelitat per una flor, és la imatge d'una rosa que brilla en ell com la flama d'un llum, àdhuc quan dorm...». I el trobava encara més fràgil. Cal protegir-los, els llums, un cop de vent els pot apagar...

I caminant, caminant, vaig descobrir el pou en trencar el dia.

XXV

E —ls homes —digué el petit príncep—, s'enconfurnen dins dels ràpids, però ja no saben el que cerquen. Llavors es posen neguitosos i es debaten inútilment. —I afegí—: No hi ha res a fer...

El pou que havíem trobat no s'assemblava als pous saharians. Els pous saharians són, simplement, sots cavats en la sorra. Aquell pou semblava un pou de poble. Però, allí, no hi havia cap poble i em feia l'efecte que somniava.

—Es estrany —vaig dir al petit príncep—, tot està preparat: la politja, la galleda i la corda...

Va riure, prengué la corda i féu anar la politja. La politja gemegà com gemega un vell penell quan el vent ha dormit molt de temps.

—Sents? —digué el petit príncep—. Despertem el pou, i es posa a cantar.

Jo no volia que fes esforços:

—Deixa'm fer —li vaig dir—, pesa massa per a tu.

Lentament vaig hissar la galleda fins al broc. En les meves oïdes hi havia encara el cant de la politja, i en l'aigua tremolosa, encara hi veia tremolar el sol.

—Tinc set d'aquesta aigua —digué el petit príncep—, deixa-me'n beure.

Vaig comprendre què era el que ell cercava!

Vaig acostar la galleda als seus llavis. Ell begué, els ulls clucs. Tot era dolç com una carícia. Aquella aigua era quelcom ben diferent d'un aliment. Havia brollat de la marxa sota els estels, del cant de la politja, de l'esforç del meu braç. Era bona per al cor, com un present. Quan jo era un petit minyó, la llum de l'arbre de Nadal, la música de la missa del gall, la dolcesa

dels somriures feien brillar semblantment els presents de Nadal que jo rebia.

—Els homes del teu país —deia el petit príncep— conreen cinc mil roses en un mateix jardí..., i no hi troben el que cerquen...

—No... —vaig respondre.

—I malgrat tot, el que cerquen podrien trobar-ho en una rosa, només una; o en una mica d'aigua...

—Certament... —vaig dir.

El petit príncep afegí:

—Però els ulls són cecs. Cal cercar amb el cor...

Jo havia begut. Respirava bé. La sorra, en sortir el sol, és de color de mel. Jo em sentia feliç també d'aquest color de mel. Per què havia de preocupar-me...?

—Cal que mantinguis la teva promesa —em digué suaument el petit príncep, el qual altra volta s'havia assegut vora meu.

—Quina promesa?

—Prou que ho saps..., un morrió per al meu xai..., sóc responsable d'aquella flor!

Vaig treure de la butxaca els meus croquis. El petit príncep en veure'ls em digué tot rient:

—Els teus baobabs s'assemblen a les cols.

—Oh!

Jo que estava tan orgullós dels baobabs!

—La guineu..., les orelles semblen banyes..., i són massa llargues!

I tornà a riure.

—Ets injust, minyó, jo no sabia dibuixar altra cosa que boes tancades i boes obertes.

—Oh!, tot anirà bé —va dir—, els infants saben prou comprendre.

Vaig dibuixar, doncs, un morrió. Se'm feia un nus a la gola en donar-li.

—Tu tens projectes que no conec...

Però no contestà. I digué:

—Saps, la meva caiguda sobre la Terra..., demà farà l'any... —I després d'una estona—: Vaig caure molt prop d'aquí... —Es va posar vermell.

Altra vegada, sense saber per què, vaig sentir una tristesa estranya. Malgrat tot, se m'acudí una pregunta:

—Així, no era pas per casualitat que, quan et vaig trobar ara fa vuit dies, t'estaves passejant tot sol, a mil milles de tot país habitat! Tornaves tal volta cap al lloc de la caiguda?

Altra vegada es va posar vermell.

Jo vaig afegir, dubtós:

—Potser, a causa de l'aniversari...

Altra vegada es va posar vermell. Mai no les contestava les preguntes. Però tornar-se vermell vol dir «sí», oi?

Jo li vaig dir:

—Tinc por...

Però ell respongué:

—El que has de fer ara és treballar; torna-te'n cap a la teva màquina. T'espero ací. Vine demà cap al tard...

Jo no estava gens tranquil. Em recordava de la guineu. T'exposes a plorar una mica si t'has deixat domesticar...

XXVI

Hi havia al costat del pou un tros de paret enrunada. Quan vaig tornar havent plegat la feina, l'endemà al vespre, vaig veure el petit príncep assegut al capdamunt, amb les cames penjant. El vaig sentir parlar:

—No te'n recordes? —deia—. No és pas ací exactament!

Segurament li deuria respondre una altra veu, puix que ell contestà:

—Sí! Sí!, sí que és avui, però no és aquest el lloc...

Vaig continuar caminant cap a la paret. Però no veia ni sentia ningú encara. El petit príncep, però, tornà a respondre:

—... Segur que sí. Ja veuràs on comença el meu rastre a la sorra. No has de fer altra cosa que esperar-m'hi. Aquest vespre hi faré cap.

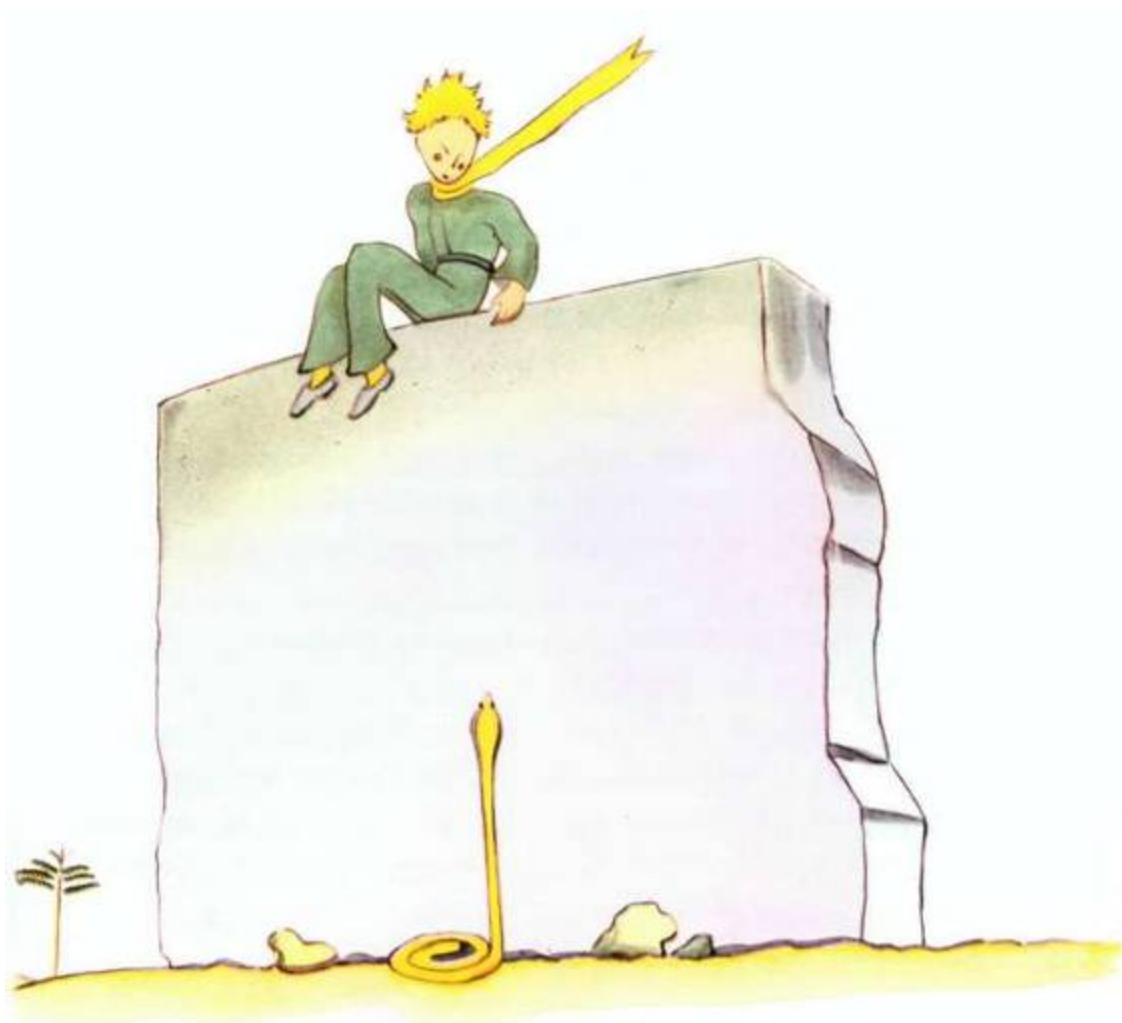
Era a vint metres de la paret i encara no havia pogut veure res.

Al cap d'uns moments, el petit príncep tornà a enraonar:

—Tens bon verí? Estàs segura de no fer-me patir gaire estona?

Vaig parar de caminar amb el cor premut, però sense comprendre.

—Ara, vés-te'n —digué—, vull baixar!

Llavors jo també vaig baixar els ulls cap al peu de la paret, i vaig fer un bot! Hi havia, dreta cap al petit príncep, una d'aquestes serps grogues que us fulminen en trenta segons.

Vaig arrencar a córrer tot cercant el revòlver a la butxaca, però, en sentir el soroll, la serp es deixà caure suaument sobre la sorra, com un rajolí d'aigua que mor i, sense donar-se gaire pressa, s'entaforà entre les pedres, tot fent un lleuger soroll metàl·lic.

Vaig arribar al peu de la paret just a temps per a rebre en braços el meu petit minyó, pàl·lid com la neu.

—Quina mena d'història és aquesta? Ara parles amb les serps i tot?

Mentrestant li havia desfet la bufanda d'or que sempre duia. Li havia mullat els polsos i l'havia fet beure. Però no m'atrevia a preguntar-li res. Em mirà i em posà el braç al voltant del coll. Sentia bategar el seu cor com el d'un ocell que es mor, ferit d'un tret de carabina. Em digué:

—Estic content que hakis trobat què era el que mancava a la teva màquina. Ara podràs tornar a casa...

—Com ho saps?

Precisament, hi anava per dir-li que, contra tota esperança, havia pogut acabar el meu treball!

No va dir res com resposta, però afegí:

—Avui jo també me'n torno cap al meu país...

I després, amb enyorament:

—Prou és més lluny..., i més difícil...

Prou ho coneixia, jo, que succeïa quelcom d'extraordinari. L'estrenyia amb els braços com una criatura, i, malgrat tot, em feia la sensació que s'esmunyia i que queia en un abisme, sense que pogués fer-hi res per deturar-lo...

Tenia la mirada seriosa, perduda allà al lluny...

—Tinc el teu xai. I la caixa per al xai. I el morrió...

I somrigué amb tristesa.

Va passar molta estona. Sentia com s'anava refent de mica en mica:

—Petit minyó, tu has passat por...

N'havia passada de por, certament! Però em digué rient suaument:

—Prou en tindrè més aquest vespre...

Altra vegada el sentit de quelcom d'irreparable em glaçava el cor. Vaig comprendre que no podia suportar la idea de mai més no sentir aquella rialla. Era per a mi com una font en mig del desert.

—Petit minyó, jo vull continuar sentint la teva rialla...

Però ell va dir:

—Aquesta nit farà l'any. El meu estel es trobarà just al damunt de l'indret on vaig caure l'any passat...

—Petit minyó, oi que és un mal somni tota aquesta història de serps i de cites i d'estels?

Em vaig quedar sense resposta. I digué:

—Allò que és important no es veu...

—És ben cert...

—Passa com amb la flor. Si estimes una flor que has deixat en un estel, és dolç de mirar el cel a la nit. Tots els estels són florits.

—És ben cert...

—Passa el mateix que amb l'aigua. La que em vas fer beure era com una música, a causa de la politja i de la corda... Recorda-te'n..., era bona.

—És ben cert...

—A la nit miraràs els estels. El meu és massa petit perquè te'l pugui assenyalar. És millor així. El meu serà per a tu un d'entre els estels. Així t'agradarà contemplar-los tots... Tots seran amics teus... Ara et faré un present...

I tornà a riure.

—Ah!, petit minyó, que m'agrada de sentir-la aquesta rialla!

—Precisament aquest serà el meu present..., passarà el mateix que amb l'aigua...

—Què vols dir?

—Els estels no són pas iguals per a tothom. Per els qui viatgen, els estels són guies. Per a altres no són altra cosa que petits llumets. Per a altres, els savis, els estels són problemes. Per al meu home de negocis, eren riquesa. Però totes aquestes menes d'estels són silenciosos. Tu, en canvi, tindràs una mena d'estels com ningú en té...

—Què vols dir?

—Quan miraràs al cel, a la nit, com que jo viuré en algun dels estels, com que hi riuré, per a tu serà com si riguessin tots els estels. Tu tindràs estels que riuran!

I rigué.

—I quan estaràs consolat —sempre acabem consolant-nos— estaràs content d'haver-me conegut. Seràs sempre el meu amic. Desitjaràs de riure amb mi. De vegades, obriràs la finestra, perquè sí..., només per gust... I els teus amics, es quedaran sorpresos de veure't riure tot mirant el cel. I tu els diràs: «Sí, els estels sempre em fan riure!». I es pensaran que no estàs bé del cap. T'hauré fet una bona passada...

I es posà a riure.

—Serà com si en lloc d'estels t'hagués donat pilots de picarols que sabessin riure...

I tornà a riure. Després ben seriós:

—Escolta..., aquesta nit..., no vinguis...

—No penso pas deixar-te.

—Semblarà com si em trobés malament..., semblarà una mica com si em morís. No vinguis, és inútil...

—No penso pas deixar-te.

El petit príncep estava neguitós.

—Jo t’ho he dit..., pensa que hi haurà també la serp. Només faltaria que et mossegués. Són dolentes les serps. Poden mossegar només per gust...

—No penso pas deixar-te.

Una idea el tranquil·litzà:

—És veritat que no els queda verí per a la segona mossegada...

Aquella nit no el vaig sentir marxar. S’havia escapat sense fer soroll. Quan vaig poder trobar-lo caminava decidit i de pressa. Només em va dir:

—Hola! Ets aquí...

Em va agafar per la mà. La meva presència el preocupava:

—Has fet mal fet. Et faré llàstima. Semblarà que estigui mort i no serà cert.

I jo callava.

—Tu ja ho comprens. Es massa lluny. No me’l puc emportar pas aquest cos. Pesa massa.

I jo callava.

—Serà com una vella escorça abandonada. Les escorces velles no entristeixen ningú...

I jo callava.

Es va descoratjar una mica. Però encara féu un esforç.

—Serà agradable, saps. Jo també miraré els estels. Tots els estels seran com pous amb politges rovellades, tots els estels m’oferiran aigua.

I jo callava.

—Serà divertidíssim! Tu tindràs cinc-cents milions de picarols; jo tindré cinc-cents milions de fonts...

I ell també callà, perquè plorava...

—Ja hi som. Deixa’m fer una passa tot sol.

Es va asseure perquè tenia por.

I va dir:

—Escolta..., la meva flor..., jo en sóc responsable! N'és tan de feble! És tan ingènua! Té quatre punxes de no-res per a protegir-se contra tot el món...

Jo també vaig seure perquè ja no m'aguantava dret. Ell digué:

—Vet aquí... S'ha acabat...

Dubtà encara una mica. Després s'aixecà. Féu una passa. Jo no podia bellugar-me.

Només vaig veure una lluïssor groga prop del seu turmell. Es quedà un instant immòbil. No plorà. Va caure suaument com cau un arbre. Ni soroll, no va fer, per la sorra que hi havia.

XXVII

Ara fa els sis anys... Mai havia contat aquesta història. Els companys estigueren molt contents de tornar-me a veure viu. Jo estava trist, però els deia: «És el cansament...».

Ara ja m'he consolat una mica. Es a dir, no massa. Però estic segur que ha retornat al seu planeta, perquè, en trencar el dia no vaig trobar el seu cos. No era pas un cos tan pesat... I m'agrada d'escoltar els estels. Es com si fossin cinc-cents milions de picarols...

Però, heus aquí que succeeix quelcom d'extraordinari. Vaig oblidar d'afegir la corretja de cuir al morrió que vaig dibuixar per al petit príncep! Mai no haurà pogut posar-lo al xai! I ara em pregunto: «Què ha succeït al seu planeta? Pot molt ben ser que el xai s'hagi menjat la flor...!».

D'altres vegades em dic: «Segurament que no! El petit príncep tanca la flor cada vespre sota la campana i vigila bé el xai...». Llavors em poso content. I tots els estels riuen dolçament.

D'altres vegades, però, em dic: «Una distracció tothom la té, i amb una n'hi ha prou! Pot ser que una nit hagi oblidat la campana de vidre o bé el xai hagi sortit sense fer soroll, durant la nit...». Aleshores els picarols es converteixen en llàgrimes...

Hi ha un cosa que trobo ben misteriosa. Per a vosaltres que estimeu el petit príncep, com per a mi, res de l'univers no és igual si en algun lloc, no sabem on, un xai que no coneixem, s'ha menjat o no s'ha menjat una rosa...

Mireu el cel. Pregunteu-vos: «El xai s'ha menjat la flor, sí o no?». I veureu com tot canvia...

I ningú de la gent gran no comprendrà mai que això pugui tenir tanta importància!

Aquest és, al meu entendre, el paisatge més bonic i el més trist del món. Es el mateix paisatge de la pàgina anterior, però l'he dibuixat una vegada més per tal de mostrar-vos-el. Fou aquí on el petit príncep aparegué sobre la Terra i on després desaparegué.

Mireu amb atenció aquest paisatge per tal d'estar segurs de reconèixer-lo si algun dia viatgeu per l'Àfrica, pel desert. Si alguna vegada hi passàveu, us ho prego, no aneu de pressa; espereu una mica, sota mateix de l'estel! Si un infant, llavors, ve cap a vosaltres, si riu, si té els cabells d'or, si no contesta quan se li pregunta, endevinareu que és ell. Aleshores, feu-me la bondat! No em deixeu tan trist; escriviu-me tot seguit que ha tornat...

ANTOINE MARIE JEAN-BAPTISTE DE SAINT-EXUPÉRY (Lyon, 29 de juny, 1900 - Mar Mediterrània, 31 de juliol, 1944) fou un escriptor i aviador francès. Nascut en una família procedent de la noblesa francesa, va tenir una infantesa feliç malgrat la mort prematura del seu pare. Alumne poc brillant, va acabar tanmateix el seu batxillerat el 1917 i, després del seu fracàs a l'Escola naval, es va orientar cap a les belles arts i l'arquitectura. Durant el seu servei militar el 1921 es va fer pilot; va ser contractat el 1926 per la companyia Latécoère (futura Aeropostal) per transportar el correu de Tolosa de Llenguadoc al Senegal abans d'arribar fins a Amèrica del Sud el 1929. Paral·lelament va publicar, inspirant-se en les seves experiències d'aviador, les seves primeres novel·les: *Correu Sud* el 1929 i, sobretot *Vol de Nit* el 1931, amb la que va obtenir un gran èxit.

A partir de 1932, el seu empresari va entrar en un període difícil i Saint-Exupéry es va dedicar més a l'escriptura i al periodisme. Va realitzar grans reportatges al Vietnam el 1934, a Moscou el 1935, a Espanya el 1936, que alimentarien la seva reflexió sobre els valors humanistes que desenvolupa en *Terra d'Homes*, publicat el 1939.

El 1939, és mobilitzat en l'exèrcit de l'aire i enquadrat en una esquadrilla de reconeixement aeri. Amb l'armistici, va deixar França per anar a Nova York amb l'objectiu de fer entrar els nord-americans a la guerra i va esdevenir una de les veus de la resistència francesa. Somiant entrar en

acció, s'hi va unir a la primavera 1944, primer a Sardenya i després a Còrsega, dins d'una unitat encarregada de reconeixements fotogràfics per preparar el desembarcament de Provença. Va desaparèixer sobre el mar, prop de Marsella, en una missió el 31 de juliol de 1944. El seu avió no va ser trobat fins al 2004.

El petit príncep, escrit a New York durant la guerra, va ser publicat amb les seves pròpies aquarel·les el 1943 a Nova York i el 1945 a França. Aquest conte ple d'encant i d'humanitat va convertir-se ràpidament en un èxit mundial.